

A Kúria a dr. Tóth Edina ügyvéd által képviselt ... Szakszervezete felperesnek - a dr. ... jogtanácsos által képviselt ... **Zrt.** I. rendű, **B.L.** elnök, törvényes képviselő által képviselt ... **Szakszervezet.** II. rendű, dr. Kustos Petra ügyvéd által képviselt ... **Zrt.** Alapszervezet III. rendű alperesek ellen kollektív szerződés egyes pontjai semmisségének megállapítása iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 1.M.895/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.20.793/2012/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Kúria a Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.20.793/2012/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 10.000,- Ft (Tízezer forint) felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes az I. rendű alperes munkáltatónál működő, 2007. január 5-én kelt Alapító Okirattal alakult, reprezentatívnak nem minősülő szakszervezet. Az I. rendű alperesnél 1997. szeptember 1-től hatályos, 2007. június 1. napjával módosított kollektív szerződés megkötésében nem vett részt. Elnöke és alelnöke az I. rendű alperessel autóbuszvezető munkakörben álltak munkaviszonyban, akik által megindított munkaügyi perekben a Kúria által felülvizsgálati eljárásban hatályában fenntartott jogerős ítéletek születtek.

A felperes szakszervezet a hatályos kollektív szerződés megkötésére jogosult I. rendű alperes munkáltató, valamint a II. rendű és a III. rendű alperes szakszervezetek ellen előterjesztett módosított keresetében a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 13. § (4) bekezdése és az Mt. 8., 9. §-ai alapján a kollektív szerződés egyes cikkei semmisségének megállapítását kérte, arra hivatkozva, hogy azok jogszabályba ütköznek.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 1.M.895/2011/14. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az Mt. 199. § (1) bekezdésére alapítottan kezdeményezett munkaügyi jogvitában a felperesnek csak az Mt-ből, a kollektív szerződésből, vagy az üzemi megállapodásból származó igényének érvényesítése érdekében volt lehetősége pert indítani, s mivel ilyen igénye nem keletkezett, a sérelmezett kollektív szerződés megkötésében nem vett részt és nem egy, a munkavállalókat érintő közös érdeket fogalmazott meg keresetében, nem rendelkezett jogosultsággal a kereset megindítására.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.20.792/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság osztotta a munkaügyi bíróság jogi álláspontját, miszerint az Mt. 199. § (1) bekezdése alapján a felperes perindítási jogosultságának feltételei nem állnak fenn. A felperes által megfogalmazott azon igény, hogy a bíróság mondja ki, miszerint a kollektív szerződés egyes rendelkezései jogszabályba ütköznek, s ezáltal semmisek, nem minősülhetnek a szakszervezet kollektív szerződésből, vagy az Mt-ből eredő igényének. A kollektív szerződés a másodfokú bíróság szerint nem minősül megállapodásnak, így az Mt. 8. §-a alapján semmisségre hivatkozva az érvénytelenségének megállapítása iránt sem lehet keresetet előterjeszteni. A kollektív szerződés egyes rendelkezései semmisségének jogkövetkezményeit az egyedi munkaügyi perekben vonják le a munkaügyi bíróságok, amikor a semmis kollektív szerződési rendelkezéseket nem alkalmazzák, hanem ilyen esetekben a jogszabályi rendelkezések az irányadók.

Mindemellett az eljáró bíróságok részletesen, érdemben is vizsgálták a kollektív szerződés felperes által sérelmezett rendelkezéseit és arra vontak le jogkövetkeztetést, hogy azok nem ütköznek jogszabályba.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak „megváltoztatását” és a hatályos Kollektív Szerződés 7/A. cikk 2.1. pontja első fordulata, 7/A. cikk 3.4. pontja és a 7/B. cikk 1.1. pontja, valamint a 6. cikk 1.2. pont (7) bekezdése és az ehhez kapcsolódó 10. lábjegyzet semmisségének megállapítását kérte.

Érvelése szerint a perbeli legitimáció kapcsán az eljáró bíróságok jogszabálysértően jártak el, az Mt. 8. §-át, 7. § (6) bekezdését, valamint 13. §-át jogszabályellenesen értelmezték és alkalmazták.

A felperes érvelése szerint az Mt. 7. § (6) bekezdése a megállapodás fogalmát széleskörűen értelmezi, minden olyan megállapodást ide sorol, ami a munkaviszonnyal kapcsolatos. A

kollektív szerződés egyértelműen a munkaviszonyhoz kapcsolódik, azzal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket szabályoz, melyet alátámaszt az Mt. 30. §-a is. A kollektív szerződés a munkavállalói és a munkáltatói oldal között létrejött megállapodás, szerződés. Minthogy a kollektív szerződés a megállapodások körébe tartozik, ezért a felperes szerint az Mt. 8. §-a alapján annak semmisségére is lehet hivatkozni, mégpedig bárki, határidő nélkül hivatkozhat rá.

A felperes azt is hangsúlyozta, hogy jóllehet a perbeli kollektív szerződésnek nem volt az aláírója, így azt módosítani, felmondani sem tudja, ezért kéri a sérelmezett és jogszabályellenes cikkek semmisségének a megállapítását, melyre az Mt. 13. § (2)-(4) bekezdései lehetőséget teremtenek. A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a keresete érdemi vizsgálata alapján levont jogkövetkeztetéseit is sérelmezte.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes perbeli jogképességétől, amely a keresetindítás feltétele, meg kell különböztetni a perbeli igény érvényesíthetőségére vonatkozó keresetösségi jogot, amely az adott esetben nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi kérdés. A keresetösségi jog ugyanis a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis azt jelenti, hogy a felperest megilleti-e és éppen a felperest illeti-e a keresettel érvényesített jog az alperesekkel szemben.

Nem vitatottan az Mt. 13. § (2) bekezdése értelmében a kollektív szerződés - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - jogszabállyal ellentétes nem lehet és a (4) bekezdés rendelkezése szerint a kollektív szerződés, illetve a felek megállapodása semmis, ha az a (2)-(3) bekezdésbe ütközik.

Ugyan helytálló az a felülvizsgálati érvelés, miszerint semmis megállapodás érvénytelenségére bárki, határidő nélkül hivatkozhat, ez azonban nem jelent egyben keresetindítási jogosultságot is. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis semmis szerződéssel kapcsolatos perindítási lehetőséget csak jogi érdekeltség, vagy perlési jogosultságot kifejezetten biztosító jogszabályi felhatalmazás alapozhat meg.

A felperes keresetösségi joga fennállását az adott esetben az Mt.

199. § (1) bekezdéséből kiindulva kellett megítélni. Az Mt. ezen rendelkezése szabályozza az igényérvényesítés anyagi jogi lehetőségét, az igény munkaügyi bíróság előtti érvényesíthetőségét. E szerint: a munkavállaló munkaviszonyból származó igényének érvényesítése, valamint a szakszervezet, illetve az üzemi tanács (üzemi megbízott) e törvényből, illetőleg kollektív szerződésből, vagy üzemi megállapodásból származó igényének érvényesítése érdekében e törvény rendelkezései szerint munkajogi jogvitát kezdeményezhet.

A Legfelsőbb Bíróság elvi határozatában már kimondta, miszerint a felperes az alperesek által kötött kollektív szerződés érvényességét alappal akkor vitathatja, ha bizonyítja, hogy a kollektív szerződés-kötési jogosultság őt is megillette a törvényben előírt feltételek szerint (EBH 1051.). A perbeli esetben azonban az vitatott sem volt, hogy a felperes kollektív szerződés megkötésére, illetve felmondására jogosult nem volt. Következésképp kollektív szerződésből származó igénye nem is lehetett.

Az, aki valamely szerződés megkötésére, illetve felmondására nem jogosult, annak semmisségére a saját érdekében eljárva ugyan hivatkozhat, de nem lehet jogosult a szerződő felekre kiterjedő hatállyal annak érvénytelenségének megállapítása iránt pert kezdeményezni. Ezért helytálló a jogerős ítélet megállapítása, mely szerint a kollektív szerződés egyes rendelkezései esetleges semmisségének jogkövetkezményei az egyedi munkaügyi perekben vonhatók le, amikor a munkaügyi bíróság az adott jogvitában a semmis kollektív szerződési rendelkezések helyett az irányadó jogszabályi rendelkezéseket alkalmazza. Keresetindítási jogosultság hiányában nyilvánvalóan a megállapítás iránti kereset Pp. 123. §-a szerinti feltételei sem állhatnak fenn, ezért a kereset érdemi elutasításának volt helye a keresetbe foglalt igény érdemi vizsgálata nélkül, melyre nézve az eljáró bíróságok ítéletei a helytálló jogi álláspontjuk ellenére jogszabálysértően kitértek, ezért a Kúria az erre vonatkozó részeket mellőzi.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet - indokolásbeli módosítással - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartja.

A pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére az I. rendű alperes részére. A II. rendű, valamint a III. rendű alperesnek a felülvizsgálati eljárásban bizonyított költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben határozni nem kellett, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2013. október 30.

Dr. Tálné Dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna
s.k. előadó bíró, Sipőczné Dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő